

τῆς τοῦ δ'· καὶ ε'. αἰῶνος ἔνεκα τῶν πολιτικῶν πολέμων, καὶ τῆς εἰσβολῆς τῶν Οὐγγρων, τῶν Σαρακηνῶν καὶ πρὸ πάντων τῶν Νορμανδῶν, λαῶν καταστρεπτικωτέρων τῶν πρώτων βαρβάρων, διότι ἐκείνοι μὲν ἤθελον μᾶλλον νὰ κατακτήσωσιν, καὶ ὅχι νὰ λεηλατήσωσι πρὸς ἀπεμπόλησιν, ἐνῷ οὗτοι κατέστρεφον ἀσυνειδήτως καὶ διότι, ἄπιστοι ὄντες ἢ ἐθνικοί, ἡσθάνοντο ἡδονὴν πρὸ πάντων νὰ κρημνίζωσι τὰς ἐκκλησίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'. — ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΙΒ'. ΑΙΩΝΑ

Μετὰ τοῦ ε'. αἰῶνος ἄρχεται νέα ἀναγέννησις. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην, νέος κόσμος ἀνέφάνη. Αἱ εἰσβολαὶ ἔληξαν ἐπὶ τέλους· τὸ φεουδαλικὸν σύστημα ἐγκαθιδρύθη ἐντελῶς. Ἐσχηματίσθησαν μετὰ τὴν πασῶν τῶν κοινωνικῶν τάξεων δεσμοὶ στενοὶ ἰσότητος, σπανίως διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Κάτωθεν τῆς ἀρχοντικῆς κατοικίας ἥτις εὐρύνεται καὶ καθίσταται ἥττον ἀποκλειστικὴ ἐγείρεται καὶ ἐν φρούριον. Πέριξ τοῦ ἀρχαίου θυσιαστηρίου, ἀνακτισθέντος, εἶνε συνηθροισμένα πλήθη ἄτινα ἀναπνέωσι μετὰ τόσας δοκιμασίας. Ἡ χριστιανικὴ ἐκκλησία, ἥτις ἐμεινεν ἀκλόνητος ἐν μέσῳ τῶν ἀνατροπῶν ἐκείνων, εἶδε τὴν ἐπιρροὴν τῆς αὐξανομένης. Ἰππὴρξεν αὕτη ἡ κοινὴ παρηγορία καὶ τὸ κοινὸν καταφύγιον. Μ' ὅλον τοῦτο, ὁργανισμὸς κοινωνικὸς οὐσιωδῶς κατεκερματισμένος καθ' ὃν τὸ πᾶν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ κληρονομικοῦ δικαιοῦματος, διέφρουγε τὸ αἶσθημα τῆς ἐνότητος. Τὰ ὑψηλότερα ἀξιώματα εἶνε προσιτὰ εἰς ὅλους. Ἐξακολουθεῖ ὡς πρὸς τοῦτο ἡ Ῥωμαϊκὴ παράδοσις. Ὁ ἱπποτισμὸς ὅστις ἐνώνει χαρακτῆρα θρησκευτικόν μετὰ τὸν φεουδαλικόν καὶ στρατιωτικόν, καθίσταται θεομοθεσία ἥτις ἐπεκτείνεται καθ' ὅλον τὸν Χριστιανισμόν. Κατέστη, ὅπως ἡ ἐκκλησία, ἀλλὰ κατὰ τρόπον διάφορον, ὄργανον ἐνώσεως ἠθικῆς μετὰ τῶν διαφόρων τάξεων τῆς κοινωνίας. Ἡμέρωσε τὰ ἥθη, ἀνύψωσε τὰ αἰσθήματα, καὶ προσέδωκε μίαν λεπτότητα εἰς τὴν τέχνην, ὀλιγώτερον ἀναμφιβόλως, ἢ ἐπὶ τῆς ποιήσεως, ἀλλ' ὅπως· δὴποτε ἀξίαν ἐκτιμήσεως. Βραδύτερον εἰς τὰς δυνάμεις ταύτας, Ἐκκλησίαν, ἱπποτισμόν, φεουδαλισμόν, προσετέθη καὶ ὁ κοινωνισμὸς ὅστις συνετέλεσε ἐπίσης εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν ταύτην ἀνάπτυξιν.

Τίποτε δὲν δύναται νὰ συντελέσῃ περισσότερον διὰ νὰ ἐννοήσῃ τις τὸν Μεσαίωνα ἢ ἡ θέα μιᾶς μητροπόλεως ἢ μιᾶς μονῆς, ἢ μιᾶς ἐπαύλεως, ἢ ἐνὸς προαστείου.

Ἀρχιτεκτονικὴ

Οἱ πανηγυρισταὶ τοῦ καιροῦ ἐκείνου, τοῦ τότε ἀμφισβητηθέντος, ἡδίκησαν αὐτὸν ἐκφράσαντες τὸν αὐτὸν θαυμασμόν ἐν ὅλῃς τὰς πνευματικὰς ἐκδηλώσεις. Εἰς τὰ ἱπποτικὰ ποιήματα,

δὲν ὑπάρχει ἀξία τις, καὶ ὅμως ἀποδίδουσι ταύτην. Τὸ «ἄσμα τοῦ Ῥολάνδου» εἶνε πολὺ κατώτερον τῆς Ἰλιάδος· ἀλλὰ τὰ κτίρια τῆς τέχνης δὲν φοβούνται οὐδεμίαν σύγκρισιν. Αἱ μητροπόλεις, τὰ *λιθογραμμένα* αὐτὰ *ποιήματα*, τεράστια καὶ οἰκοκυρευμένα ταῦτ' ἅπαντα εἰς τὰς γενικὰς γραμμάς, καὶ θαυμαστά εἰς τὰς λεπτομερείας τῆς διακοσμήσεώς των, αἱ μεγάλαι αὖται μάζαι, αἱ τόσον σεμνοπρεπεῖς, ἐνθα οἱ λίθοι φαίνονται ὅτι ζῶσι ἀκόμη μετὰ πάρεδον τόσων αἰώνων, ὡς ὅτε ὠκοδομήθησαν, εἶνε ἡ ἀληθὴς ἐποχὴ τοῦ Μεσαίωνος.

(Ἔπεται συνέχεια)

ΣΤΡΟΦΑΙ

Βιβλ. III. Στρ. XIII.

Λέγω πῶς μοιάζω μὲ πεθαμένο,
Μὲ τὸν ὀρίζοντα τὸν σκοτισμένο,
Μὲ τὴ βρυσοῦλα τὴ στερεμένη,
Μὲ τὸ λουλοῦδι τὸ μαδημένο,
Καὶ μὲ τὸ φύλλο τὸ σαπισμένο
Πάνω ὅτ' ἡ χλόη τὴ χλωμασμένη.

Δεντρὶ ποῦ κόβουνε μ' ἀπονιά
Σὲ δάσος δίχως μιὰ πρασινάδα
Καὶ νεκροκρέββατο θὲ νὰ γενῇ,
Μὲ τοῦ χειμῶνα τὴν καταχνιά,
Μ' ὅλη τὴ φύσιν ποῦν' ὅτ' ἡ ἀράδα
Γεμάτη θλίψιν παντοτεινή.

Ὅμως μὴν κ' εἶμαι σὰν πλεῖο πολὺ
Ὅμοιος ὅτ' ὁν ἀπειρο Ὡκεανό,
Ὅπου ὀλοζώντανος κ' αἰῶνια ἀνθίζει,
Ὅπου τὸ χρόνον, γοργὸ πουλί,
Νὰ φεύγῃ ἀφήνει, καὶ ὅτ' ὁν γυμνὸ
Τὸν ἄμμο δέρονεται, βογκάει κ' ἀφρίζει;

Βιβλ. IV. Στρ. XV.

Παρίσι πῶς μὲ' κούραδες, καὶ σὺ φθινόπωρο θολό!
Καὶ πόσο λαχταρῶ νὰ ἰδῶ κομμάτι
Τὸν κάμπο νὰ βεργολυγᾷ, νὰ κυματίσῃ τὸ γιालό
Στὸ φύσμημα τὸ πρόσχαρο τοῦ μπάτ'.

Ὅμως Παρίσι, ποιάς λογῆς, τί φίλτρο μαγεμένο,
Τὸν ἐδικό σου τὸν καὺμὸ ἀξίζει;
Νοέμβριον, ἔξερεις πῶς τὸ φύλλο σου τὸ νεκρωμένο
Μὲ μῦθον τὴν καρδιά μου πλημμυρίζει.

Βιβλ. V. Στρ. XII.

Στὸ βράχο τὸ μοναχικὸ σὰν θάρρω νὰ καθήσω
Μὲς ὅτ' ἡ νύχτα, ὅτ' ὁν ἀγέρα,
Καὶ τῆς καρδιάς, ἀκούοντας ἐσέ, δὲν θὰ γροικήσω
Τὸν κάθε χτύπο ποῦ σκορπᾷ ὅτ' ἡ γῆ δῶ πέρα.

Μὴν ἀρκεσθῆς, Ὡκεανέ, ὅτ' ὁ πρόσωπό μου λίγο
Ἀπαλὸν ἀφρὸ νὰ χύσῃς,
Μ' ἕνα σου κύμα χτύπα με καὶ πάρε με νὰ φύγω
Μαζὶ σου, ὅτ' ἡν πικράδα σου νὰ μὲ κοιμήσῃς.

JEAN MORÉAS

Μετάφρασις Σ. Σεφεριάδου